Raad voor Cliënten Participatie Assen
en
Participatieraad Assen
p/a Gemeente Assen
Noordersingel 33
9401 JW ASSEN

Het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 30018
9400 RA ASSEN

Assen, 19 maart 2024

Adviesaanvraag beleidsnotitie Taalvaardig Assen

Geacht College,

De RCPA en Participatieraad hebben een adviesaanvraag gekregen inzake de ''concept beleidsnotitie Taalvaardig Assen''. De raden zijn overeengekomen een gezamenlijk advies te overhandigen.

De raden hebben de concept beleidsnotitie Taalvaardig Assen ontvangen die voorzien was van drie specifieke vragen. Op 27 februari 2024 hebben Johanan Prins en Annelies van der Laan een mondelinge toelichting gegeven op het concept. Hieronder zullen wij eerst de drie specifieke vragen beantwoorden:

Specifieke vragen voor de adviesraden m.b.t. beleidsnotitie Taalvaardig Assen.

In hoofdstuk 2 (Jonge kinderen, 0-6 jaar) geven we aan in te willen zetten op de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen. Voorschoolse voorzieningen en ook het onderwijs heeft hier een taak (informeren van ouders over de voortgang en ontwikkeling van hun kind op opvang/school). Ook heeft Vaart Welzijn van ons de opdracht gekregen om ouders te ondersteunen met activiteiten. Te denken valt aan: ondersteuning bij gezinnen thuis (baby boekenpret), faciliteren van ontmoetingsplekken voor ouders/opvoeders (ouders helpen elkaar met tips/trucs, netwerkversterking etc), Ouder & kind café Assen-Oost, Speel en deel café, etc.

Vraag 1. *Hebben jullie ideeën hoe wij ouders (nog meer) betrokken kunnen laten zijn bij de (taal)ontwikkeling van hun kinderen, en dat zij ook zelf weten hoe zij deze ontwikkeling kunnen stimuleren?*

Antwoord vraag 1:
Houd het in ieder geval laagdrempelig en geef de ouders het gevoel dat ze erbij horen. Geef de ouders niet alleen maar het gevoel dat scores en regels bepalend zijn.
Het consultatiebureau is de eerste plek waar je ouders kunt benaderen en vinden. Geef ouders in elk geval aan dat zij de regie over de opvoeding van de kinderen hebben. Voorzie het consultatiebureau van de mogelijkheid (vooral meer tijd per consult) om meer informatie te geven aan ouders en geef de signalen van een taalachterstand door aan de ouders. Leer de ouders dat lezen en/of zingen met de kinderen erg belangrijk is, evenals praten. Ga in gesprek met het kindcentrum (niet alleen informatie delen maar ook daadwerkelijk overleggen) en zorg samen voor een plan om de ouders te bereiken. Ga de wijk in met

Informatie benoem dat het kindcentrum de oude peuterspeelzaal is. Weten alle ouders/gezinnen de weg naar de peuteropvang te bewandelen? En is het papierwerk/kinderopvangtoeslag aanvragen voor alle doelgroepen helder?
Opmerking: De groep heel jonge kinderen 0 tot 2,5 jaar, heeft specifieke aandacht nodig, ook al betreft het voor een deel de pre verbale fase van de taalontwikkeling. In die periode is een rijk taalaanbod van groot belang, als wezenlijk fundament voor de verdere taalontwikkeling. Taalarmoede kan al in deze eerste twee jaren ontstaan. Hierbij zijn ouders, gezin, verzorgers, grootouders en eventuele oppas aan zet. Het lijkt ons goed in de notitie concreter te benoemen hoe kinderen in deze leeftijdscategorie en hun ouders adequaat worden ondersteund en welk aanbod daarvoor beschikbaar is.

Verruim de regels voor geschoold personeel, PM'ers zijn er te weinig. Ook oudere leerkrachten hebben zeker de kennis en geven de ouders meer vertrouwen. PM-ers krijgen tijdens hun opleiding een VVE cursus gericht op methoden. Deze methoden sluiten niet altijd aan bij de werkwijze van onderbouwgroepen in het onderwijs. Binnen de samenwerking tussen PM-ers en onderbouw leerkrachten zie je wel dat er intentie is om een goede doorgaande lijn te ontwikkelen. Tijd en/of personeelstekorten zijn hierin ook belemmerende factoren. De werktijdfactoren van PM-ers en onderwijsmedewerkers zijn anders. De angst voor de regel en wetgeving (toeslagen affaire, jeugdzorgslachtoffers) geeft veel angst bij deze groep ouders. Zorg voor hulp en voorlichting bij de aanvragen. Het afgeven van een indicatie geeft vaak een gevoel van falen.

In hoofdstuk 3 (Kinderen en jongeren, 6-18 jaar) geven we aan in te willen zetten op de leesvaardigheid onder jongeren. In dit hoofdstuk worden een aantal concrete dingen genoemd, zoals ABOS, Cultuurmenu en Leskisten Kansrijk.

Vraag 2. Zien jullie nog meer mogelijkheden wat we als gemeente kunnen doen?

Antwoord vraag 2:
Ook in het primair en voorgezet onderwijs moet voorlichting naar ouders niet worden vergeten.
Het inzetten van voorbeeldfiguren, theatervoorstellingen en het organiseren/ondersteunen van (onderwijs) activiteiten in het interessegebied van de doelgroep kan een bijdrage leveren aan het bevorderen van de taalvaardigheid. Bibliotheken kunnen extra toegankelijke en leuke evenementen organiseren. Het blijft jammer dat de wijkbibliotheken zijn verdwenen. De lees karavaan van de pabo is gestopt met het verdwijnen van de pabo uit Assen? Wellicht kan de samenwerking wel blijven bestaan ondanks dat studenten in Groningen naar school gaan. Anders is idd de samenwerking met het Drenthe Collega een goed vervolg.
De buurtbieb was dichtbij en peutergroepen/onderbouwklassen konden dan ook samen met de ouders/verzorgers een bezoek brengen aan de bibliotheek. Pubers en pre Pubers lezen nu eenmaal minder. Als je de verplichte boekenlijst bekijkt is daar misschien ook wat aan te doen. Hoe wordt leesonderwijs gegeven op het VO, is er aandacht voor begrijpend lezen en studerend lezen? Welke artikelen spreken de jongeren wel aan? Op het VO valt echt nog wel iets te halen. Denk ook aan het inzetten van sociale media met lesstof en zorg voor uitdagende opdrachten. Dit kan individueel maar ook groepsgewijs.

In hoofdstuk 4 (Taalaanpak volwassenen, 18+) benoemen we een aantal subdoelgroepen waar we in de komende jaren extra op willen focussen:

- Mensen die te maken hebben met armoede en schulden. Zij kampen vaak ook met laaggeletterdheid.

- Laagtaalvaardige ouders. Als één van beide ouders laaggeletterd is, heeft dat een negatieve invloed op de taalontwikkeling van kinderen. We combineren daarom activiteiten voor ouders met die van kinderen die gebruik maken van de voor- en vroegschoolse educatie.

- Inwoners die willen werken aan het verbeteren van hun digitale vaardigheden.

Vraag 3. Zien jullie dit ook als de subdoelgroepen voor de komende jaren?

Antwoord vraag 3:

Ja dit is een belangrijk signaal.

Inwoners met migratieachtergrond zou een subdoelgroep kunnen zijn, inwoners met een visuele of verstandelijke beperking maar ook vroegtijdige schoolverlaters en personen die op jongvolwassen leeftijd in detentie hebben gezeten. Ook kan het bevorderlijk zijn om leraren en docenten, indien nodig, te ondersteunen in het bevorderen van hun taalvaardigheden. De nadruk ligt dan op ondersteunen en niet op opleiden.
Opmerking: Voor de leeftijdscategorie 18 plus zijn er ook diverse vrijwilligersorganisaties die taallessen of taalondersteuning aanbieden. Te denken valt aan o.a. Humanitas, Stichting Present, Vlucht Voorwaarts. Naar ons idee mogen die niet ongenoemd blijven in de beleidsnotitie.

Hieronder volgen nog een paar aandachtspunten

- Op pagina 12 van de beleidsnotitie Assen taalvaardig staat onder ‘’**Cijfers**’’ het volgende; ‘’In Assen is 10% van de inwoners laaggeletterd. Dit percentage ligt lager dan het landelijke gemiddelde van 12%.
- Het gaat om zo’n 7.000 mensen tussen de 16 en 65 jaar die onvoldoende basisvaardigheden hebben om zelfredzaam te zijn in de samenleving’’. Het is onjuist dat laaggeletterden per definitie niet zelfredzaam zijn.
- In de beleidsnotitie wordt taalvaardigheid gekoppeld aan mensen die te maken hebben met schulden en armoede. Logopedie wordt vergoed uit de Zvw, het is veelvoorkomend dat logopedie wordt verrekend met het eigen risico van de zorgverzekering. WPDA en GKB worden in de beleidsnotitie genoemd als belangrijke signalerende partners. De adviesraden adviseren om te onderzoeken of er behoefte is aan een financiële regeling voor ouders die te maken hebben met schulden en armoede om drempels te voorkomen in het bekostigen van logopedie.
- De adviesraden waarderen de betrokkenheid van de in de notitie genoemde partners. Zij zullen het beleid vorm moeten geven; onderwijzers die Nederlands geven, bestuurders van kdv’s en peuteropvang, taalondersteuners van het COA, logopedisten enz. De adviesraden adviseren dan ook vooral de door hen ingebrachte voorstellen uit te voeren. Wij zien daarnaast ook (sport)verenigingen, clubs, vrijwilligersorganisaties en kerken als partners die een bijdrage leveren of kunnen leveren voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen. Ons voorstel is hen aan de lijst van partners toe te voegen en samenwerking met deze partijen te bevorderen.
- Besteed aandacht aan het ontwikkelen van de websites die toegang bieden tot het bestaande aanbod ter bevordering van taalvaardigheid zodat deze toegankelijk zijn voor laaggeletterden.
  Voorbeeld figuren zoals influencers zouden hierin een rol kunnen spelen; denk aan Enzo Knol.

De beleidsnotitie Taalvaardig Assen is door de RCPA voorgelegd aan professionals in het onderwijs, zij hadden moeite met de notitie. Het onderwijs weet dat er achterstanden zijn en dat er veranderingen nodig zijn om de taalachterstanden tegen te gaan, echter is dit een hardnekkig probleem van meervoudige disciplines. De beleidsnotitie werd als een aanval op het onderwijs ervaren. Een ervaringsdeskundige meldde ons dat het aanbod van VVE en kindcentra niet aansluit bij de verwachtingen die er zijn.

Het advies luidt dan ook: Houd het simpel, eenvoudig en aantrekkelijk. Ondersteun de professionals en maak het leuk voor de kinderen, jongeren, ouders en grootouders om bezig te zijn met activiteiten die de taalvaardigheid bevorderen. Investeer in de bekendheid van de peuteropvang en ondersteun ouders bij het aanmelden. Blijf nauw samenwerken met de kinderopvang organisaties in Assen voor het afstemmen van goede doorgaande lijnen.
Het is goed te zien dat de gemeente Assen al zoveel doet en onder het landelijke gemiddelde zit op het gebied van laag geletterdheid.

De raden bedanken Johanan Prins en Annelies van der Laan voor de plezierige samenwerking en wensen beide succes met het verder ontwikkelen van de beleidsnotitie Assen taalvaardig.

Met vriendelijke groet,
De RCPA & Participatieraad.

Ada Gorter-Brink
Voorzitter RCPA

Mellie Metiarij
Voorzitter Participatieraad